

Метод документальної перевірки полягає у застосуванні таких прийомів, як: сканування документів; експертна оцінка документів; прийоми зустрічної перевірки декількох документів щодо однотипної операції з використання і утримання основних засобів; прийоми взаємної звірки документів.

З метою фактичної перевірки здійснених операцій з використання і утримання основних засобів (або тих, які тривають на момент аудиту) можуть бути застосовані прийоми: інвентаризації або спостереження за її проведенням; огляду або обстеження об'єктів незавершених/завершених поліпшень, законсервованих, не використовуваних об'єктів основних засобів; спостереження за ходом робіт з поліпшень основних засобів, ремонтних робіт; контрольні обміри виконаних робіт.

Надбережна Т. А.,

*аспірант кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

БАЗОВІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ

Внутрішній аудит власного капіталу — невід'ємна частина контролю за діяльністю будь-якого акціонерного товариства з метою отримання оперативної та необхідної інформації щодо власного капіталу для подальшого ефективного управління товариством в цілому і власним капіталом зокрема. Мета внутрішнього аудиту власного капіталу реалізується у встановленні достовірності облікових і первинних даних щодо оцінки наявності, руху і ефективності використання власного капіталу. Досягнення мети забезпечується реалізацією завдань внутрішнього аудиту. До основних належать: оцінка наявності і руху власного капіталу; перевірка достовірності відображення показників бухгалтерського обліку щодо власного капіталу, експертиза бухгалтерських балансів і звітів; встановлення достовірності законності і правильності формування власного капіталу; встановлення достовірності законності і правильності формування статутного капіталу акціонерного товариства; перевірка достовірності форму-

вання і використання додаткового, резервного та інших капіталів та ін.; розробка та надання обґрунтованих пропозицій щодо покращення організації системи контролю, бухгалтерського обліку; організація підготовки до експертиз зовнішнього аудиту. Перелік показує що всі завдання внутрішнього аудиту розраховані лише на внутрішніх користувачів.

Як бачимо, внутрішній аудит власного капіталу спрямовано на: перевірку власного капіталу, правильність його формування у акціонерному товаристві; перевірку засновницьких документів; правильність формування статутного капіталу; перевірку правових норм, пов'язаних з емісією цінних паперів і їх вилученням; перевірку порядку формування і використання прибутку акціонерного товариства; перевірку правильності розкриття інформації про власний капітал у формі № 5 «Звіт про власний капітал» і т.д. [4, с. 260]. Дана спрямованість дає можливість визначення основного принципу діяльності внутрішнього аудиту — незалежності який визначений чітким встановленням прав, обов'язків і відповідальності, підзвітністю і підлеглистю лише керівникові [3, с. 183].

Внутрішні аудитори мають забезпечити управлінців будь-якою інформацією, що стосується питань ефективного управління товариством, і як наслідок допомогти усім ланкам управління, а саме: забезпечити захист від помилок і зловживань; визначити зони ризику, можливості та інструменти для усунення недоліків; допомогти ідентифікувати слабкі місця, підсилити такі ділянки; відстежити у системах управління процедури та принципи, які було порушено [2, с.50]. Для ефективності провадження внутрішнього аудиту власного капіталу необхідно достатньо приділити уваги методичному забезпеченню аудиту та організації проведення аудиту. Методичне забезпечення має бути представлено: міжнародними стандартами аудиту; стандартами внутрішнього аудиту, що забезпечують дотримання вимог законодавства; критерії визначення повноти інформаційного забезпечення за кожним видом внутрішнього аудитування та ін. Стосовно ж організації проведення внутрішнього аудиту, то обов'язково повинні бути календарні та індивідуальні плани робіт, які затверджуються головою правління акціонерного товариства, де визначаються види робіт і у відповідності кожному виду процедури аудиту. Після завершення кожного з видів робіт голові правління подається аудиторський звіт із зазначенням виявлених відхилень та виявлених або можливих порушень. Внутрішній аудит власного капіталу можна вважати заверше-

ним після розгляду головою правління аудиторського звіту і видання офіційного розпорядження про прийняття рекомендацій внутрішнього аудитора щодо підвищення ефективності управління власним капіталом.

Внутрішній аудит також повинен супроводжуватись співпрацею з юрисконсультом з питань дотримання законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків та Інструкції про його застосування, Міжнародних стандартів аудиту тощо [1, с. 211].

Отже, як показує дослідження, внутрішній аудит власного капіталу є невід'ємною частиною контролю всередині акціонерного товариства, що є надзвичайно важливим аспектом для ефективного управління акціонерним товариством у цілому, так і в підвищенні ефективності використання власного капіталу товариства зокрема. Робота виконується внутрішнім аудитором під час провадження аудиту власного капіталу акціонерного товариства це не що інше, як послідовність виконання функцій внутрішнього аудиту, а саме: планування аудиторської перевірки; організація аудиторської перевірки; операційна функція внутрішнього аудиту; контроль; реалізація матеріалів аудиту. Запорукою повноти і ефективності внутрішнього аудиту власного капіталу є: методичне забезпечення аудиту, ефективна організація, належні умови проведення аудиту, реалізація відповідних видів робіт і процедур аудиту та впровадження в діяльність товариства поданих внутрішнім аудитором рекомендацій щодо підвищення ефективності управління власним капіталом.

Література

1. Душко З.О. Сутність та особливості внутрішнього аудиту / З.О. Душко, Г.В. Бандрівська // Фінансова система України: зб. наук. праць. — Острог, 2007. — Ч. 2. Вип. 9. — С. 271—274.
2. Каменська Т. Ризик-орієнтований характер сучасного внутрішнього аудиту / Тетяна Каменська // Бухгалтерський облік і аудит. — 2010. — № 6 — С. 49—53.
3. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: підручник / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К. : Каравела, 2009. — 544 с.
4. Сметанко О.В. Внутрішній аудит власного та позикового капіталів / О.В. Сметанко // Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання : зб. мат. IV Міжнар. наук.-практ. конф., 27 — 28 травня 2010 р. — Київ. — К. : МІБО КНЕУ, 2010. — С. 258—261.